

Baranya Megyei Kormányhivatal Igazságügyi Szolgálat

A Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium (KIM) jogelődje az Igazságügyi és Rendészeti Minisztérium (IRM) 2005-ben jelentős lépést tett egy szolgáltató, ügyfélbarát, de egyúttal racionális és költséghatékony dekoncentrált szervezet létrehozására: átalakította a *Pártfogó Felügyelői és Jogi Segítségnyújtó Szolgálat Országos Hivatalát* (PJSZ) és a *Központi Kárrendezési Irodát* (KKI).. A KKI 2006. január 1-jével megszűnt, általános jogutódja a PJSZ, melynek neve *Igazságügyi Hivatalra* (IH) változott. Az átalakítás alapján a KIM felügyelete alá tartozó területi hatósági, szolgáltató típusú feladatok nagy részét 2006. január 1-jétől a megyei szintű *Igazságügyi Hivatalok* (IH) végzik, melyek általános jogutódjai a 322/2010. Kormányrendelet alapján a megyei szintű kormányhivatalok Igazságügyi Szolgálatai lettek.

A Baranya Megyei Kormányhivatal Igazságügyi Szolgálat megyei hatókörrel 3 szakterület ellátásáért felel:

- pártfogó felügyelői tevékenység és büntetőügyekben alkalmazható közvetítő tevékenység (mediáció)
- jogi segítségnyújtó tevékenység
- áldozatsegítő tevékenység

I. Pártfogó felügyelői tevékenység és büntetőügyekben alkalmazható közvetítő tevékenység (mediáció)

A 2003. július 1-jei intézményi reform során létrehozott Pártfogó Felügyelői Szolgálat egy szervezetbe integrálta a '70-es évek óta külön rendszerben működő, a fiatalkorú és a felnőtt korú elkövetőkkel foglalkozó pártfogói tevékenységet.

A Pártfogó Felügyelői Szolgálat célja, hogy a pártfogó felügyelő a büntetőeljárás és a végrehajtás folyamatában kellő súllyal legyen jelen, és közvetítő szerepet lásson el az elkövető, valamint az áldozat és a társadalom között, ezáltal csökkentve a bűnismétlés veszélyét és fokozva az elkövető társadalmi reintegrációjának esélyét. A pártfogó felügyelettel megerősített büntetőeljárásban az alternatív szankciók (például vádemelés elhalasztása, felfüggesztett szabadságvesztés, közérdekű munka, próbára bocsátás)

alkalmazása hosszú távon lehetővé teszi a börtönnépeség csökkenését. A Szolgálat célja emellett a sértetti érdekeket is figyelembe vevő helyreállító igazságszolgáltatási eszközök minél szélesebb körű alkalmazása, amellyel hozzájárul ahhoz, hogy a bűncselekménnyel okozott károk mérséklődjenek.

A Pártfogó Felügyelői Szolgálat az alábbi feladatokat látja el:

- **környezettanulmány és pártfogó felügyelői vélemény** készítése az ügyészégi és bírói döntéshozatal előkészítése kvázi szakértői tevékenység keretében;
- büntetőügyekben alkalmazható **közvetítői tevékenység, mediáció**;
- az alternatív büntetések végrehajtása, felnőtt- és fiatalkorú elkövetők **pártfogó felügyeletének** ellátása;
- a **közérdekű munka** büntetés végrehajtásának felügyelete és ellenőrzése;
- a szabadulás előkészítése érdekében végzett börtönpártfogás, szabadulás után önkéntesen igénybe vehető **utógondozás**.

II. Jogi Segítségnyújtó Szolgálat

„A perléshez rászorultsági alapon nyújtott állami jogsegély már túl későn jön” – ismerték fel a döntéshozók a 2000-es évek elején Magyarországon is. Egy sor pert meg lehet előzni, ha már a jogi tanácsadás szintjén megfelelő felvilágosítást kapnak a konfliktusba került jogkeresők. A jogi előírások szövevényében való eligazodáshoz jogász segítsége szükséges, a megfelelő anyagi háttérrel rendelkezőknek módjuk van ennek igénybevételére, a szegényebb társadalmi rétegekhez tartozók joghoz jutásának biztosítása azonban megköveteli az állami jogsegélyformák kiépítését.

Magyarország – a többféle európai megoldás közül – azt a rendszert választotta, melyben egy állami szervezet dönt anyagi helyzet alapján a támogatás megengedhetősége kérdésében, de a jogi segítséget nem az állami alkalmazottak nyújtják, hanem a jogi segítői névjegyzékbe felvett ügyvédek, közjegyzők, egyetemi oktatók, jogvédő társadalmi szervezetek. Az új szervezet, a Jogi Segítségnyújtó Szolgálat, az Igazságügyi Hivatal egyik szakszolgálataként kezdte meg működését 2004. április 1-től. A rendszer 2008. január 1-től komplexebbé vált: ettől az időponttól kezdve a bíróság előtti képviselést ellátó pártfogó ügyvédet is a Szolgálat biztosítja a rászorulóknak számára.

A jogszabályi változás pozitív eleme mind a felek, mind pedig a bíróságok tekintetében, hogy a perbeli képvisellel összekapcsolható a per előtti tanácsadás. További eredmény a bíróságok tehermentesítése, a felesleges, vagy előreláthatóan eredménytelen igényérvényesítések számának csökkenése.

A támogatást az igazságügyi szolgálat engedélyezi közigazgatási eljárás keretében, majd a fél helyett megfizeti, vagy megelőlegezi az igénybe vett szolgáltatás ellenértékét.

Az eljárást szabályozó törvény alapján az állami jogi segítségnyújtási szolgáltatások – az anyagi szempontból rászorultnak tekintendők körében – jelenleg a következők:

- a) peren kívüli segítségnyújtásként: jogi segítők által adott jogi tanácsadás és okiratszerkesztés;
- b) polgári eljárásokban: pártfogó ügyvédi képviselő biztosítása, elsősorban a jogi segítők által;
- c) büntető eljárásokban: sértett, magánvádló, magánfél, egyéb érdekelt pártfogó ügyvédi képviselő, pótmagánvádló személyes költségmentességének engedélyezése, és ennek keretében pártfogó ügyvédi képviselő biztosítása – főszabályként – jogi segítők által.

A támogatás odaítélése szempontjából rászorultnak tekintendők azok, akiknek az egy főre jutó nettó jövedelmük nem haladja meg a mindenkori nyugdíjminimumot. Helyettük az állam átvállalja a peren kívüli ügyekben szolgáltatást nyújtó jogi segítő díját, illetőleg a perben a rájuk eső pártfogó ügyvédi díjat. Szintén rászorultak azok, akiknek az egy főre eső nettó jövedelme nem haladja meg a teljes munkaidőben történő foglalkoztatás alapján járó munkabér mindenkori legkisebb összegét, azaz a minimálbért, esetükben azonban az állam a díjakat csak előlegezi.

A Szolgálat kiemelt, és az ügyfelek által rendkívül kedvezően fogadott szolgáltatása az általános ügyfélszolgálati tevékenység, melynek keretében jövedelemre és ügyszámra tekintet nélkül, a Szolgálat munkatársai adnak felvilágosítást, útbaigazítást, egyszerűbb ügyekben jogi tanácsot.

A jogi segítségnyújtási rendszer egyik fő jellemzője, hogy az ügyfelek a jogi segítői névjegyzékből maguk választhatnak jogi segítőt az ország területéről mind peren kívüli ügyekben, mind pedig a képviselőjük ellátására.

III. Áldozatsegítő tevékenység

Napjaink büntetőpolitikájának egyik kiemelt feladata a bűnözés okozta káros hatások csökkentése és a bűncselekményeket elszenvedők társadalmi, erkölcsi és anyagi sérelmeinek enyhítése. Az államnak kifejezésre kell juttatnia, hogy a társadalom, a közösség szolidáris az áldozatokkal. Magyarországon évente átlagosan 220 ezren válnak bűncselekmény áldozatává. Az áldozatsegítés azt a célt szolgálja, hogy az áldozatok és a közvetlen környezetükben érintett további 400 ezer ember traumáját enyhítse, biztonságérzetét javítsa.

Magyarország az Európai Unió elvárásoknak megfelelően, 2006. január 1-jétől megreformált és kibővített módon biztosítja az áldozatok segítségével és az állami kárenyhítéssel kapcsolatos feladatok ellátását.

Az Áldozatsegítő Szolgálat az alábbi feladatokat látja el:

- Valamennyi áldozatnak ingyenes tájékoztatás büntetőeljárásbeli jogairól és kötelezettségeiről, testi, lelki, vagyoni kárának enyhítésére szolgáló lehetőségekről.
- Az áldozat számára – méltányossági döntés alapján – azonnali pénzügyi segély megállapítása.
- Az áldozat számára az alapvető jogai érvényesítéséhez szükséges jogi tanácsadás és konkrét segítségnyújtás biztosítása.
- Az áldozat számára – rászorultság alapján – ügyeinek további intézéséhez, a jogi segítségnyújtó szolgálaton keresztül szakjogi segítség biztosítása.
- Szándékos, erőszakos bűncselekmények áldozatai számára – rászorultság alapján – kárenyhítés megállapítása.